

การ Recognition of Prior Learning ยอมรับความรู้และประสบการณ์

แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ

- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ

**การยอมรับความรู้และประสบการณ์ :
(Recognition of Prior Learning)**

แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ

**สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ**

การยอมรับความรู้และประสบการณ์ :

แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ

ISBN	974-232-211-2
พิมพ์ครั้งที่ 2	ตุลาคม 2549
จำนวนพิมพ์	2,000 เล่ม
จัดพิมพ์และเผยแพร่	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 02-2822853 / 02-2821895 / โทรสาร 02-2813732 www.kor-sor-nor.com หรือ www.nfe.co.th/0405
พิมพ์ที่	ประเสริฐพาณิชย์ 16/11 หมู่ 12 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. 10160

คำนำการพิมพ์ครั้งที่ 2

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 15 ว่า...ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียน ได้สะสมไว้...ไม่ว่าเป็นผลการเรียน จากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้ง จากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และในมาตราที่ 16 ได้กล่าวเกี่ยวกับการเทียบระดับการศึกษาไว้ด้วย

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินความรู้และประสบการณ์ และการประเมินเทียบระดับ เพื่อให้บริการประชาชน ที่เรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต จากประสบการณ์การทำงาน จากการศึกษาตามอัธยาศัย ได้นำความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นมาเทียบโอนได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพ ให้กับผู้เกี่ยวข้องและสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน จึงจัดพิมพ์ เอกสารการยอมรับความรู้และประสบการณ์ : แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศขึ้น เป็นครั้งที่ 2

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน หวังว่า เอกสารเล่มนี้จะช่วยให้ ผู้เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาได้มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการของต่างประเทศ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานประเมินความรู้และประสบการณ์ และประเมิน เทียบระดับการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

(นายสมชาติ สุวรรณพิทักษ์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

ตุลาคม 2549

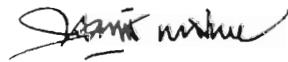
คำนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดว่าการศึกษาที่มี 3 รูปแบบ คือ

การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ แต่เนื่องจากการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้ผลการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถนำมาประเมินเข้าสู่ระดับหนึ่งระดับใดของการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ วิธีหนึ่งคือการนำความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการศึกษาตามอัธยาศัย นำมาประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะช่วยให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และทันกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องนำความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่ของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ทดลองนำร่องการประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์ เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรไปแล้วรูปแบบหนึ่ง และเพื่อให้ได้รูปแบบที่หลากหลาย จึงได้ศึกษาการยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแนวคิดและการปฏิบัติของต่างประเทศขึ้น สำหรับเป็นข้อมูลที่จะนำมาประยุกต์และปรับเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทยเพื่อขยายให้มีรูปแบบการยอมรับและประสบการณ์ที่หลากหลายต่อไป

เอกสารเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากหลายท่านที่ช่วยแปลและเรียบเรียงขึ้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย และกรมการศึกษานอกโรงเรียนหวังว่าเอกสารการยอมรับความรู้และประสบการณ์:แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์และจุดประกายให้เห็นแนวทางสำหรับการเทียบโอนหรือการประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

(นายทองอยู่ แก้วไทรชะ)

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ตอนที่ 1 การประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน และประสบการณ์ชีวิต : การเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ (PRIOR LEARNING ASSESSMENT : GIVING CREDIT FOR LEARNING GAINED FROM WORK AND LIFE EXPERIENCES) โดย ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์	1
ตอนที่ 2 การยอมรับความรู้และประสบการณ์ (RECOGNITION OF PRIOR LEARNING : GET RECOGNITION) โดย นายปราโมทย์ ดั่งอ้อม	9
ตอนที่ 3 วิธีการยอมรับความรู้และประสบการณ์ (RECOGNITION OF PRIOR LEARNING PROCESS) โดย นางสาววิไล แยมสาขา	32
ตอนที่ 4 การประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์ (ASSESSING FOR RECOGNITION) โดย นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	49
ตอนที่ 5 การยอมรับความรู้และประสบการณ์ (Recognition of Prior Learning) ตอนที่ 5.1 การยอมรับความรู้และประสบการณ์ : กรอบแนวทางการดำเนินงาน (RECOGNITION OF PRIOR LEARNING : POLICY GUIDELINES) ตอนที่ 5.2 แนวทางปฏิบัติในการให้การยอมรับความรู้และประสบการณ์ (RECOGNITION OF PRIOR LEARNING) ตอนที่ 5.3 แนวทางสำหรับผู้ประเมินความรู้และประสบการณ์ในทัสมาเนีย (ASSESSMENT OF PRIOR LEARNING GUIDLINES FOR ASSESSORS OF PRIOR LEARNING IN TASMANIA) โดย ดร.สุวิทย์ พิชญุสดีตย์	65
ตอนที่ 6 การยอมรับความรู้และประสบการณ์ : วิธีการได้รับหน่วยการเรียนรู้ตามสภาพจริง การยอมรับความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษามุขมนตรี (RPL : MEANS GETTING CREDIT WHERE IT'S DUE... RECOGNITION OF PRIOR LEARNING ADULT AND COMMUNITY EDUCATION.) โดย ดร.สุพร เข็มเฮง	133
ตอนที่ 7 การยอมรับความรู้และประสบการณ์ : คู่มือสำหรับนักศึกษาในกลุ่มชาวพื้นเมืองอะบอริจิน และชาวเกาะทอเรส วิทยาลัยแบทเลอร์ (RECOGNITION OF PRIOR LEARNING : A GUIDE FOR ABORRIGINAL AND TORRES STRAIT ISLANDER STUDENTS BACHELOR COLLEGE) โดย นางศิริพรรณ สายหงษ์	161

ตอนที่ 1

การประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและประสบการณ์ชีวิต : การเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ (Prior Learning Assessment : Giving Credit for Learning Gained from Work and Life Experiences)

Cabot College of Applied Arts, Technology and Continuing Education,
Canada

แปลและเรียบเรียงโดย ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์

ผู้เขียนตั้งใจที่จะใช้คำว่า Prior Learning ในความหมายภาษาไทยว่า การเรียนรู้ที่มาก่อนหรือเป็นประสบการณ์เดิม หลายคนบอกว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับพวกเรา นักการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเรื่องนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ทำมานานแล้ว โดยเฉพาะการเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ในด้านอาชีพ สำหรับประเทศอเมริกา ทำเรื่องนี้มาแล้วประมาณ 40 ปี

คำว่า Prior Learning ถ้าแปลตามตัวอักษรก็หมายถึง การเรียนรู้ที่มีมาก่อน เมื่อนำมาใช้กับ การเรียนการสอนจึงหมายถึง การเรียนที่บุคคลมีมาก่อนแล้วที่จะเข้าศึกษา ในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง หรือวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้อาจจะหมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการทำงาน การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ชีวิต หรือการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญ และทำให้เห็นว่าการศึกษานอกโรงเรียนมีความแตกต่างจากการศึกษาในระบบโรงเรียน นั่นก็คือการศึกษานอกโรงเรียนยอมรับความรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่มีก่อนแล้ว สามารถนำความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวมาเทียบโอนเป็นผลการเรียน

โดยมีต้องเสียเวลานั่งเรียน เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้นใหม่ คำถามที่ท้าทายนักการศึกษา
นอกโรงเรียน ก็คือ เราจะมียุทธวิธีอย่างไร ที่จะใช้ในการประเมินความรู้และประสบการณ์
ของบุคคลเหล่านั้น แล้วเทียบโอนเป็นหน่วยกิต หรือเป็นผลการเรียนตามหลักสูตร
ได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ นี่ก็คือที่มาของ Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR) ซึ่งถ้าแปลเป็นภาษาไทยก็คือ การประเมินการเรียนรู้ที่มีมาก่อน ของบุคคล
และยอมรับการเรียนรู้นั้นเป็นผลการเรียนในหลักสูตร หรือที่กระทรวงศึกษาธิการ และกรม
การศึกษานอกโรงเรียนได้ใช้คำนี้อย่างเป็นทางการว่า การประเมินเพื่อการยอมรับความรู้
และประสบการณ์

Sandra Evans (1997) ได้ให้ความหมายของการประเมินเพื่อการยอมรับความรู้
และประสบการณ์ที่มีมาก่อนว่า เป็นกระบวนการตรวจสอบการเรียนรู้ของบุคคลที่ผ่านมา
เพื่อนำไปสู่การยอมรับหรือการเทียบโอนเป็นหน่วยกิตหรือผลการเรียน ซึ่งกระบวนการ
ดังกล่าวนี้สามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่ที่เป็นนักศึกษา ได้สามารถ
แสดงความรู้ทักษะ สมรรถภาพ หรือเจตคติที่บุคคลเหล่านี้มีอยู่แล้วจากการทำงาน และ
จากประสบการณ์ในชีวิต

ในช่วงปี 2540 ผู้เขียนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานและเข้าประชุมเกี่ยวกับเรื่องการ
เรียนรู้ของผู้ใหญ่และเรื่องการศึกษาจากระบบโรงเรียนที่ประเทศออสเตรเลียและประเทศแคนาดา
ได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องนี้กับนักการศึกษาต่างประเทศที่ได้ดำเนินการ
ในเรื่อง Prior Learning Assessment พร้อมทั้งได้มีโอกาสศึกษาเรื่องนี้จากเอกสารต่าง ๆ
ที่ได้รับมา จึงอยากจะนำสิ่งเหล่านี้มาถ่ายทอดให้กับพวกเราที่ทำงานการศึกษานอกโรงเรียน
ได้รับทราบ เพื่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้ในเรื่องนี้ให้กว้างขวางต่อไป